

Aan minister Wiersma

van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Nederland zit met het stikstofvraagstuk in een moeilijke positie. De voorgestelde AMvB om verduurzamingsactiviteiten vergunningvrij te maken, lijkt aantrekkelijk omdat het boeren en andere ondernemers meer ruimte geeft om te investeren. Toch is voorzichtigheid geboden.

Kritische punten

Het loslaten van vergunningen voor verduurzaming roept vragen op. Is een reductie van 30% werkelijk voldoende om de natuurdoelen te halen? Hoe wordt voorkomen dat tijdelijke pieken in uitstoot – die tot drie jaar mogen duren – alsnog blijvende schade aanrichten? En wie ziet toe dat bedrijven de ruimte niet gebruiken om later alsnog uit te breiden? Zonder heldere spelregels blijft de kans groot dat natuurherstel opnieuw achterblijft.

Risico's tijdelijke extra uitstoot

Ammoniak en stikstofoxiden zijn niet alleen een bedreiging voor kwetsbare natuur, maar tasten ook onze landbouwbodems aan. Neerslag van stikstof versnelt de afbraak van organische stof in teeltlagen, verarmt de bodemstructuur en vermindert de vruchtbaarheid. Bovendien leidt het tot verzuring en vermesting, waardoor mineralen uitspoelen en biodiversiteit verder achteruitgaat. Tijdelijke pieken kunnen daardoor effecten hebben die zeker langdurig doorwerken.

Wetenschap en innovatie

Zoals Marcel Levi (NWO) benadrukt, is Nederland een wetenschappelijke grootmacht. We beschikken over kennis, innovatiekracht en een hoogopgeleide agrarische sector. Investeren in die kracht is de enige weg vooruit. Met betere modellen, meer rekenkracht en praktijkonderzoek kan de landbouw versneld verduurzamen. Maar zonder stevige basis in beleid en vergunningverlening blijft het dweilen met de kraan open.

Conclusie en richting

Vergunningen zijn en blijven nodig. Ze zijn geen rem, maar een waarborg om te voorkomen dat kortetermijnoplossingen de bodem

en de natuur in Nederland blijvend schaden. Wel moet de overheid alternatieven ontwikkelen die met zekerheid perspectief bieden:

- **Versnelde beoordeling** van verduurzamingsmaatregelen die aantoonbaar effectief zijn, wetenschappelijk onderbouwd en juridisch getoetst.
- **Regionale innovatieprogramma's** (bijvoorbeeld provinciaal) waarin boeren en tuinders samen met kennisinstellingen werken aan bodemverbetering, emissiereductie en kringlooplandbouw.
- **Versterking van wetenschap-, onderzoeks-, onderwijs- en voorlichtingsinstellingen**, noodzakelijk om onze koppositie te behouden.
- **Ruimte voor experimenten**, mits goed gemonitord en getoetst op milieubelasting, zodat de sterke punten van onze agrarische sector – vakmanschap, efficiëntie, innovatie en diversiteit – worden benut.

Op die manier blijft het vergunningstelsel bestaan als bescherming, terwijl boeren en tuinders tegelijkertijd de ruimte krijgen om hun bedrijven toekomstbestendig te maken en bij te dragen aan herstel van lucht-, water- en bodemkwaliteit en biodiversiteit.

Tot besluit

Een agrarisch bedrijf exploiteren is een intens samenspel tussen boer of tuinder en de natuur. Zoek samenwerking mét de natuur in plaats van tegen de natuur in werken.

Schone lucht, schoon water, weerbare biodiversiteit en een levende, vitale bodem zijn de eerste vereisten om dat samenspel een gezond speelveld te geven.

Ik adviseer U om deze AMvB door de regering niet te laten goedkeuren. Het zal een wijs besluit zijn dit geitenpaadje niet in werking te laten treden.

Hoogachtend,